

OPTIMIZAREA COSTURILOR ȘI AVANTAJELOR SERVICIILOR DE AUDIT A SITUAȚIILOR FINANCIARE

Dumitru GRUMEZA, dr., lect. sup., ASEM

The purpose of audit is confined to provide reasonable assurance in order to avoid excessive time and cost in the performance of the audit that may outweigh any benefit that may be derived from the enhanced assurance. There are a considerable number of benefits that result from the audit of financial statements. A professional auditor will plan specific procedures so as to achieve a higher degree of understanding of the customer's business, which would allow him giving advice to improve the profitability of companies audited.

Fiind relativ ceva nou în Republica Moldova, multe entități încă nu știu cum să folosească rezultatele unui audit financiar și în același timp cum să optimizeze costul unui astfel de serviciu.

În primul rând trebuie de înțeles avantajele (beneficiile) care oferă un audit financiar.

Scopul auditului nu este doar pregătirea și prezentarea unui raport pentru entitățile care au obligația legală să își auditeze situațiile financiare sau pentru entitățile care au dispus benevol desfășurarea auditului. Scopul unui audit este, în primul rând, acela de a ajuta în mod substanțial dezvoltarea operațiunilor entității auditate permițând:

- Accesarea mai ușoară a creditelor bancare prin creșterea rating-ului de credit al entității auditate;
- Creșterea valorii entității sau a afacerii respective în cazul în care decizia sa de vânzare a fost luată, prin creșterea gradului de confort oferit către potențialii cumpărătorii cu privire la riscurile pe care și le asumă. O entitate auditată periodic crește încrederea potențialilor investitori în informațiile puse la dispoziție despre entitatea subiect de vânzare;
- Informarea conducerii și a acționarilor/asociaților entității indiferent dacă au sau nu funcții de execuție, despre situația curentă a entității auditate din punct de vedere financiar-contabil, fiscal și al controlului intern;
- Evaluarea sistemelor contabile și de control intern ale entității. Un audit furnizează informații în legătură cu modul în care aceste sisteme pot asigura detectarea promptă a erorilor și a fraudelor, permițând găsirea celor mai adecvate măsuri de îmbunătățire a eventualelor slăbiciuni ale acestor sisteme.

În al doilea rând trebuie înțeles ce costuri presupune un audit financiar.

Pe lângă costul propriu-zis al serviciului respectiv, care este strâns legat de timpul de lucru și de complexitatea auditului, costurile suplimentare cu un audit financiar sunt legate și de timpul și efortul depus de angajații entității auditate, în principal de compartimentul financiar-contabil, pentru punerea

la dispoziție a informațiilor și documentelor solicitate de auditor (echipa de audit). În multe din cazuri pregătirea acestora fiind dificilă, solicitând timp și efort din partea angajaților entității.

Cum pot fi optimizate costurile și maximizate avantajele unui audit financiar.

Pot fi propuse câteva recomandări pentru entitățile auditate care ar putea ajuta în optimizarea costurilor aferente unui audit financiar și în utilizarea cât mai eficientă a rezultatelor unui astfel de audit.

Din practică o mare parte din entitățile auditate nu solicită date și informații concrete de la propriii auditori despre deficiențele constatate, mulțumindu-se doar cu primirea raportului de audit. În astfel de cazuri se ignorează o importantă ocazie pe care conducerea și acționarii entității auditate o au de a putea întradevăr utiliza la maxim rezultatele unui audit și nu doar de a bifa îndeplinirea unei simple obligații legale sau contractuale.

Astfel ca o recomandare este ca atât pe parcursul desfășurării auditului cât și după finalizarea raportului de audit, conducerea entităților auditate să adreseze cel puțin următoarele întrebări către auditori:

- Sistemul de control intern a entității funcționează corespunzător asigurând posibilitatea detectării și corectării la timp a erorilor și a fraudelor? Cum poate fi îmbunătățită sau optimizată funcționarea acestora?

Nu pot fi decât benefice pentru entitatea auditată întrebările legate de opinia concretă a auditorului cu privire la modul în care au fost proiectate procedurile de desfășurare a operațiunilor de vânzare, aprovizionare, plăți, gestiunea stocurilor și a imobilizărilor etc. cât și în legătură cu fluxul documentelor.

- Ce acțiuni sunt necesare a fi efectuate de entitatea auditată pentru a îmbunătăți eventualele deficiente constatate? Deficiențele constatate sunt majore pentru desfășurarea în bune condiții a activității entității?
- Ce riscuri majore cu privire la activitatea operațională a entității au fost sesizate de către auditor? Sunt pertinente aceste riscuri? Care ar fi implicațiile unor asemenea riscuri pentru viitorul entității?
- Care sunt riscurile fiscale sesizate și dacă sunt semnificative?
- Cum funcționează sistemul informațional al entității?

În plus pe timpul desfășurării unui audit, entitatea are posibilitatea consultării auditorului cu privire la modul de aplicare a diverselor cerințe contabile și fiscale.

Reducerea costurilor unor astfel de servicii presupune parcurgerea cel puțin a următoarelor etape de către entitatea auditată:

A. Contractarea din timp a serviciilor de audit:

Dată fiind obligația unor entități de a depune situațiile financiare la organele competente împreună cu raportul de audit, cât și pentru restul entităților pentru care auditul nu este obligatoriu dar apelează la asemenea servicii, contractarea din timp a acestor servicii, va permite atât auditorului cât și entității auditate să agreeze de comun acord un plan de lucru pentru auditul anului respectiv menit în primul rând să asigure desfășurarea eficientă a auditului pentru ambele părți. Perioada indicată pentru contractarea auditului pentru anul curent este de regulă în prima jumătate a anului respectiv.

Stabilirea și coordonarea acestui plan, va permite entității auditate:

- Să înțeleagă din timp solicitările auditorilor din punct de vedere al informațiilor și documentelor necesare pregătirii auditului;
- Să agreeze corespunzător calendarul de lucru cu auditorul entității în funcție de datele la care raportul de audit va trebui completat;
- Să evalueze din timp dacă există dificultăți în pregătirea informațiilor și dacă în calendarul agreed nu sunt situații în care data auditului se suprapune cu alte cerințe de raportare sau activități importante desfășurate de entitatea auditată;

Pentru auditor coordonarea acestui plan de lucru îi va permite să optimizeze modul de desfășurare al auditului propriu-zis, prin:

- Planificarea efectuării unei importante părți din procedurile de audit în cursul anului, eliberând astfel perioada de timp aferentă procedurilor de audit legate de închiderea și auditarea situațiilor financiare;

- Existența a mai multor alternative pentru stabilirea strategiei de audit corespunzătoare care să permită atingerea obiectivelor auditului cu un optim de resurse și efort depuse.

B. Comunicarea eficientă între auditor și entitatea auditată:

O bună comunicare între auditor și angajații entității auditate vor asigura desfășurarea eficientă a unui audit, cu impact semnificativ asupra resurselor și eforturilor depuse de ambele părți.

Un lucru important legat de acest aspect este solicitarea din timp de către auditor a informațiilor și documentelor necesare a fi pregătite de entitatea auditată. De regulă aceste informații trebuie trimise imediat ce a fost coordonat planul de lucru pentru auditul din anul respectiv.

În acest sens este recomandat ca angajații entității auditate să adreseze din timp întrebări către auditor, în legătură cu orice neclarități și confuzii legate de modul de lucru, al calendarului de lucru agreed, cu privire la informațiile și documentele solicitate, cum trebuie pregătite aceste informații etc., precum și în legătură cu orice alte aspecte legate de procedurile de lucru. Auditorul va trebui să răspundă în timp util la aceste solicitări, prin clarificările aduse contribuind astfel la reducerea timpului de lucru și al eforturilor entității auditate.

De asemenea auditorul trebuie să informeze în mod regulat conducerea entității cu privire la modul în care evoluează auditul, a aspectelor sesizate și a dificultăților întâmpinate până în acel moment care ar putea influența data finalizării auditului.

Informarea de către auditor pe timpul evoluției auditului a ajustărilor de audit și a tuturor deficiențelor constatate va ajuta la coordonarea eforturilor comune depuse de auditor și de entitate pentru finalizarea corespunzătoare a auditului.

C. Contractarea auditului pentru cel puțin 2 exerciții financiare.

Auditarea pentru al doilea an consecutiv a situațiilor financiare are marele avantaj pentru auditor că este deja familiarizat cu entitatea respectivă putând astfel optimiza modul de desfășurare al auditului. De asemenea auditorul are posibilitatea să valideze modul în care entitatea a implementat recomandările făcute pentru rezolvarea deficiențelor sesizate de natură contabilă, fiscală și de control intern. Pe aceasta bază, cunoașterea deja a entității auditate și validarea faptului că au fost aplicate recomandările auditorului de către entitatea auditată, va duce la reducerea riscului de audit și implicit va ajuta și la reducerea muncii de audit.

Pentru entitatea auditată avantajele unei contractări pe o perioadă mai mare de timp a auditului sunt de asemenea multiple. Începând de la faptul că se cunosc mult mai bine cerințele/solicitările auditorului pentru desfășurarea auditului cât și a faptului că după finalizarea auditului în primul an, entitatea poate discuta și conta pe sprijinul auditorului în ceea ce privește recomandările făcute cu privire la eliminarea deficiențelor constatate.

Bibliografie:

1. A.A. Arens și J.C. Loebblecke – *Audit. O abordare integrată*, Editura ARC, Ediția a 8-a, 2003;
2. Cosserat Graham, Neil Rodda – *Modern auditing*, (Paperback), 2009;
3. Mihăilescu Ion, - *Audit financiar*, Editura Independența Economică, Pitești, 2007;
4. Oprean Ioan, Popa Irimie Emil și Radu Dorin Lenghel, - *Procedurile auditului și ale controlului financiar*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2007;
5. Ray Whittington, Kurt Pany, - *Principles of auditing and other assurance services*, (with ACL CD), 2007;
6. В.И. Подольский, - *Аудит*, Издательство: Юнити-Дана, 2011 г,
7. Когденко В.Г., Мельник М.В., *Экономический анализ в аудите*, Издательство: Юнити-Дана, 2012 г,
8. *** - Standardele Internaționale de Audit.